

I.	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	4
II.	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE MIASTA SANDOMIERZA	4
2.1.	Warunki przyrodnicze	5
2.2.	Demografia	8
2.3.	Rynek pracy	12
2.4.	Mieszkalnictwo	13
2.5.	Infrastruktura społeczna	15
2.6.	Gospodarka	18
2.7.	Infrastruktura techniczna	20
III.	PLANOWANIE ROZWOJU MIASTA SANDOMIERZA	24
IV.	ZADANIA INWESTYCYJNE PLANOWANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA SANDOMIERZA W LATACH 2007-2015	26
V.	POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE MIASTA /POWIATU /WOJEWÓDZTWA	30
VI.	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	32
VII.	PLAN FINANSOWY NA LATA 2007 – 2015	33
VIII.	SYSTEM WDRAŻANIA	38
IX.	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ	39
9.1.	System monitorowania planu rozwoju lokalnego	39
9.2.	Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego	39
9.3.	Public relations planu rozwoju lokalnego	40

I. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Zadania inwestycyjne przewidziane do realizacji w ramach niniejszego opracowania obejmują obszar Miasta Sandomierza.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Sandomierza programuje działania inwestycyjne samorządu na lata 2007-2015 i dotyczy kilku okresów budżetowych. Umożliwi to samorządowi miasta określanie wielkości środków kierowanych na realizację poszczególnych zadań. Jednocześnie, zakres czasowy jego realizacji odpowiada okresowi programowania wykorzystania funduszy strukturalnych, z uwzględnieniem zasady n+2 (środki pozyskane w danym okresie winny być rozliczone przed upływem dwóch lat od końca okresu programowania ich alokacji).

II. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE MIASTA SANDOMIERZA

Powiat sandomierski położony jest na wschodnim obrzeżu województwa świętokrzyskiego, na styku województw Podkarpackiego, Lubelskiego i Świętokrzyskiego. Miasto Sandomierz jest stolicą powiatu i leży na jego wschodnim krańcu. Miasto graniczy zarówno z gminami należącymi do województwa świętokrzyskiego, jak i podkarpackiego. Są to odpowiednio: Dwikozy, Wilczyce, Obrazów i Samborzec oraz należące do województwa podkarpackiego Gorzyce i Tarnobrzeg. Gminy te, poza Tarnobrzegiem, mają charakter wiejski – znaczną ich powierzchnię zajmują użytki rolne: sady oraz ogrody warzywne (na tym terenie mówimy o specjalizacji rolnictwa w wyżej wymienionych kierunkach).

Miasto zajmuje obszar 28,32km². Podobnie jak na w/w obszarach także w jego granicach znajduje się pewna ilość terenów rolniczych, okalających tereny o zabudowie miejskiej. Przepływająca przez miasto Wisła rozdziela je na dwie części: lewobrzeżną i prawobrzeżną różniące się w swej istocie funkcjami oraz charakterem. Prawobrzeżna część miasta to obszar głównie przemysłowy z pojedynczym osiedlem budownictwa wielorodzinnego i indywidualnego;

W części lewobrzeżnej zawierają się: centrum administracyjne oraz dzielnice o charakterze mieszkaniowym.

Sandomierz jest dość niekorzystnie usytuowany pod względem komunikacyjnym. Główne szlaki tranzytowe (krajowe), tj. północ-południe oraz wschód-zachód omijają Sandomierz, nie mniej jednak przez jego teren przebiegają drogi o dużym znaczeniu krajowym:

- Warszawa-Sandomierz-Kraków,
- Tarnobrzeg-Sandomierz-Zawichost-Lublin,
- Sandomierz-Lipnik łącząca się z drogą międzynarodową Radom-Rzeszów-Barwinek.

Odległości dzielące Sandomierz od znaczących aglomeracji miejskich to odpowiednio:

▪ Kielce –	100km,
▪ Warszawa –	240km,
▪ Kraków –	170km,
▪ Rzeszów –	100km
▪ Lublin -	100km
▪ Wilno-	620km ¹ .

W odległości 170km znajduje się przejście graniczne z Ukrainą.

2.1. Warunki przyrodnicze

Sandomierz jest położony w obrębie dwóch odrębnych funkcjonalnie systemów przyrodniczych, różniących się tak budową geologiczną, jak i warunkami wodnymi oraz rzeźbą terenu. Północna część miasta leży na krawędzi południowo-wschodniej Wyżyny Kielecko-Sandomierskiej, ograniczonej od północy dolinami rzeki Opatówki, a od południa dolinami rzeki Koprzywianki. Średnia wysokość bezwzględna tej części miasta waha się w przedziale 143-220m.n.p.m. Część południowa miasta położona jest u podnóża skarpy wiślanej, w widłach rzek Wisły i Trześniówki. Ta część miasta leży na w Kotlinie Sandomierskiej. Strefa krawędziowa, będąc także terenem intensywnej ingerencji gospodarczej i budowlanej, stanowi obszar niestabilny i wymagający stałej obserwacji.

Na terenie miasta Sandomierza surowców mineralnych jest niewiele, poza tym nie można ich eksploatować, ze względu na ich występowanie w granicach miasta i w obszarze gleb chronionych. Występują tu surowce ilaste oraz krzemionkowe luźne (piaski). Są one wykorzystywane wyłącznie na potrzeby lokalne.

Jednocześnie gleby, które wytworzyły się na powyższych strukturach geologicznych należą do najbardziej urodzajnych w kraju. Na terenach wyżej położonych są to, w przeważającej części, gleby brunatne i czarnoziemne właściwe; na Równinie Tarnobrzkiej gleby brunatne i bielcowe; w obszarze zalewowym przeważają gleby madowe. Lessy i mady zaliczane są do

¹ Odległość podano ze względu na planowane uczestnictwo Sandomierza w Traktacie Kraków-Lublin-Wilno jako członka założyciela.

najwyższych klas bonitacyjnych, a w rejonie Sandomierza stanowią one 86,3% użytków rolnych.

Dla rozkwitu rolnictwa i sadownictwa na tym terenie nie bez znaczenia są również warunki klimatyczne, dzięki którym w Kotlinie Sandomierskiej występuje najdłuższy, obok Niziny Śląskiej, okres wegetacji – ponad 220 dni.

Powyższe warunki sprzyjają nie tylko sadownictwu i rolnictwu, ale także rozwojowi dzikiej przyrody, co najlepiej jest widoczne w „Górach Pieprzowych” oraz wąwozach: m.in. w znajdującym się w zachodniej części miasta „Wąwozie Królowej Jadwigi”. Rezerwat „Góry Pieprzowe” znajduje się bezpośrednio przy granicy miasta. Na jego terenie odnotowano 397 gatunków roślin, w tym gatunki chronione, rzadkie, a nawet endemiczne dla Gór Pieprzowych. Ten niezwykle ukształtowany zakątek, z przepięknym widokiem na Stare Miasto i wijąca się u stóp gór rzekę, jest kolejnym znaczącym atutem miasta pod względem jego atrakcyjności turystycznej.

Roślinność, w postaci licznych na przedmieściach (choć niewielkich) sadów oraz zieleni urządzonej, zajmuje dosyć duże powierzchnie, dodając miastu uroku i współtworząc jego niezwykle klimat. Na terenie miasta znajduje się Park Miejski, Park „Piszczele”, nadwiślańskie błonia oraz ogródki działkowe.

Obszary zielone spełniają na terenie miasta funkcję klimatyczną oraz biologiczną – ograniczają intensywność i częstotliwość ingerencji w podłoże, blokują intensywności erozji wodnej i wietrznej, a także wpływają na poprawę stosunków wodnych w glebie. Dodatkowo, podnoszą komfort życia mieszkańców Sandomierza.

Istotną zmienną niezależną - „przyrodniczą” - warunkującą funkcjonowanie miasta jest rzeka Wisła oraz jej tereny zalewowe. Wisła i jej dopływy stanowią zasoby wód powierzchniowych. Występują one w niżej położonych obszarach Sandomierza. Natomiast obszar wysoczyzny jest praktycznie powierzchniowo bezwodny.

Wody gruntowe występują na różnych, głębokościach w zależności od obszaru. W dolinie Wisły, na terenach zalewanych i podmokłych, wody te występują dość płytko (2-3m ppt.), na obszarze wysoczyzny na ogół poniżej 10m.

Miasto Sandomierz położone jest na obszarze deficytowym pod względem zasobności w wody podziemne. Północna jego część leży w obszarze występowania utworów bezwodnych, natomiast południowa znajduje się na utworach charakteryzujących się średnią wodonością, w obrębie których wydzielono duży zbiornik wód podziemnych Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów. Ze względu na występowanie zbiorników wody podziemnej prawie cały teren miasta objęty jest obszarami wysokiej i najwyższej ochrony (OWO i ONO).

Warunki naturalne narzucają pewne ograniczenia zagospodarowania terenu miasta Sandomierza:

- Ochronę strefy krawędziowej i podkrawędziowej wysoczyzny oraz tarasu zalewowego doliny Wisły,
- Ochronę strefy korytovej Wisły w międzywalu przed zabudową i zmianą stosunków wodnych,
- Ochronę obniżen południowej części miasta, połączonych kanałami, jako lokalnego sytemu przewietrzania,
- Ochronę strefy krawędziowej Wyżyny Sandomierskiej przed naruszeniem jej stabilności,
- Ochronę wylotów wąwozów i dolinek bocznych strefy krawędziowej doliny Wisły jako naturalnych rynien spływu zanieczyszczonego powietrza,
- Ochronę źródeł, cieków i zbiorników wodnych przed zanieczyszczeniem, zasypaniem oraz zanikaniem,
- Ochronę wód gruntowych południowej części miasta przed zanieczyszczeniem, z uwagi na brak powierzchniowej warstwy izolacyjnej.

Użytkowanie i zagospodarowanie terenów oraz rozwiązania infrastruktury technicznej warunkowane są:

- Właściwością budowy geologicznej i rzeźbą terenu wysoczyzny lessowej, podatnej na erozję wodną oraz podatnością na procesy sufozji prowadzące do nadmiernego osiadania gruntów i zawałów powierzchni,
- Tendencją do tworzenia się zastoisk zimnego i zanieczyszczonego powietrza tworzących niekorzystne warunki klimatyczne dla funkcji mieszkaniowej i rekreacyjno-wypoczynkowej
- Płytkim występowaniem wód gruntowych w południowej części miasta powodującym niekorzystne warunki klimatyczne dla zabudowy mieszkaniowej i mało korzystne warunki posadowienia budynków².

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Sandomierza

2.2. Demografia

Miasto Sandomierz na koniec lipca 2006r. zamieszkiwało 25 647 osób. Kobiet było znacznie więcej niż mężczyzn: 13 687 w stosunku do 11 960 (na 100 mężczyzn przypadało 114,4 kobiety)³. Udział mieszkańców miasta w ogólnej liczbie ludności województwa wynosi 1,97%.

Średnia gęstość zaludnienia w mieście kształtowała się w 2006r. na poziomie 890,5 osoby/km² i była znacznie niższa niż analogiczny wskaźnik dla miast powiatowych województwa świętokrzyskiego (bez miasta na prawach powiatu – Kielc) wynoszącego 1041,09 osoby/km². Tym samym, Sandomierz plasuje się na 8 miejscu wśród miast powiatowych województwa świętokrzyskiego pod względem gęstości zaludnienia. Świadczy to o niewielkiej liczbie zabudowy mieszkaniowej wielopiętrowej.

Liczba ludności miasta Sandomierza ma tendencję spadkową, co jest efektem ujemnego przyrostu naturalnego, który w 2003 wynosił -0,8 oraz ujemnego salda migracji, które dla powiatu sandomierskiego w omawianym roku wynosiło -1,8 (było wówczas jednym z najniższych w województwie, gdzie tylko w powiecie ziemskim kieleckim notowana była przewaga zameldowań nad wymeldowaniami)⁴.

Prognozy zmian liczebności lokalnej społeczności należy oprzeć na danych dotyczących województwa świętokrzyskiego. Zgodnie z nimi liczba ludności będzie falowo – odzwierciedlając wyże i niższe demograficzne ubiegłych dziesięcioleci – zmniejszać się. Zaczynający się od 1946 początek wyżu demograficznego osiągnął swoje maksimum w 1958r. – dotyczy osób mających obecnie 48 lat. Następujący po nim niż demograficzny zaznaczył się w 1967r. i dotyczy osób mających obecnie 39 lat. Natomiast druga fala wyżowa (echo wyżu z roku 1958) przeszła swoje ekstremum w latach 1977 do 1989 r. i dotyczy osób w przedziale wieku od 15 do 27 lat.

Oczekiwać można, iż rytm fali demograficznej będzie cyklicznie się powtarzać a odległości pomiędzy kolejnymi wyżami i niżami oraz szerokość piramidy wieku wskazująca na liczbę ludności danej grupy wiekowej, zależeć będą od wieku kobiet decydujących się na rodzenie dzieci i od wskaźnika płodności w poszczególnych grupach wiekowych kobiet. W myśl danych statystycznych zawartych w Kieleckim Roczniku Statystycznym z 2002 r. należy stwierdzić, iż w województwie świętokrzyskim:

³ www.sandomierz.pl

⁴ GUS, Województwo świętokrzyskie. Podregiony, powiaty, gminy, 2004

- w znacznym stopniu (o ok. 46%) zmniejszyła się liczba zawieranych małżeństw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, która w okresie czasu 1996 do 2002r, systematycznie malała:
 - w 1996 r. - 5,7
 - w 1999 r. - 4,2
 - w 2002 r. - 3,9
- również w dużym stopniu zmniejszyła się płodność kobiet (żywe urodzenia na 1000 kobiet), w szczególności w grupach o największej rozrodczości: 20 do 24 lat (o ok. 59%) i 25-29 lat (o ok. 18%), w okresie czasu od 1996 do 2002r.

Należy przypuszczać, że tendencja ta utrzyma się tak długo jak długo ewentualne przyszłe rodziny nie będą posiadały gwarancji bezpieczeństwa ekonomicznego.

Na kształtowanie się poziomu zaludnienia obszaru miasta mają i będą miały wpływ, oprócz procesów demograficznych omówionych wcześniej, również ruchy migracyjne.

Ujemne saldo migracji odgrywa coraz większą rolę w spadku liczby ludności obszaru miasta. Migrują przede wszystkim ludzie młodzi i wykształceni. Utrzymanie się zjawiska grozi lawinowym starzeniem się społeczności lokalnej.

Strukturę ludności miasta określić można m.in. poprzez analizę grup ludności dokonaną pod kątem aktywności produkcyjnej:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym 0 -17 lat,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym 18 - 59 lat kobiety, 18 - 64 lat mężczyźni,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym powyżej 60 lat kobiety, powyżej 65 lat mężczyźni

Tabela 1: Liczba ludności Sandomierza w poszczególnych grupach wiekowych

Wyszczególnienie	2003 (stan na 31.12)			
	ogółem	%	mężczyźni	kobiety
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	5563 (Ld)	21,9%	2802	2761
Liczba osób w wieku produkcyjnym	16079 (Lp)	63,2%	7875	8204
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3785 (Ls)	14,9%	1197	2588
RAZEM	25427 (L)	100,0%	11874 (Lk)	13553 (Lm)

Źródło: GUS, Województwo świętokrzyskie, Podregiony, powiaty, gminy 2004

Z analizy danych zawartych w tabeli wynika, że w 2003 roku najliczniejszą grupę stanowiła ludność w wieku produkcyjnym, natomiast najmniej liczną grupę ludność w wieku poprodukcyjnym. Jest to korzystna struktura populacji.

Do scharakteryzowania struktury demograficznej społeczności służą współczynniki obciążenia ekonomicznego wskazujące proporcje pomiędzy grupami ludności nieprodukcyjnej (przed i poprodukcyjnej) w stosunku do grupy czynnej zawodowo. Proporcje pomiędzy powyższymi grupami pozwalają na ocenę problemów, z jakimi będzie się spotykać miasto przy realizacji polityki społecznej oraz przy problemach związanych z ekonomiczną egzystencją ludności.

Współczynniki obciążenia ekonomicznego:

Wdz [%].....	35	$100 \cdot L_d / L_p$
Ws [%].....	24	$100 \cdot L_s / L_p$
Wo [%].....	58	$100 \cdot (L_d + L_s) / L_p$
współczynnik starości dem. Wsd [%]....	15	$100 \cdot L_s / L$

Ld	- liczba osób w wieku przedprodukcyjnym
Lp	- liczba osób w wieku produkcyjnym
Ls	- liczba osób w wieku poprodukcyjnym
Wdz	- wskaźnik obciążenia ekonomicznego ze względu na osoby w wieku przedprodukcyjnym
Ws	- wskaźnik obciążenia ekonomicznego ze względu na osoby w wieku poprodukcyjnym
Wo	- wskaźnik obciążenia ekonomicznego
Wsd	- wskaźnik starości demograficznej

Analogiczne wskaźniki dla województwa świętokrzyskiego wynoszą: Wdz 36, Ws 27, Wo 63, Wsd 17. Obciążenie ekonomiczne mieszkańców w wieku produkcyjnym w Sandomierzu jest mniejsze niż przeciętne w województwie, wynika to zarówno z mniejszego udziału w populacji ludzi młodych, jak i starych. Tak więc trudno mówić o korzystnej sytuacji. Jedynie niższy, w porównaniu do województwa świętokrzyskiego, wskaźnik starości demograficznej stanowi optymistyczny akcent. Należy jednak zaznaczyć, że w całym województwie (poza powiatem kieleckim ziemskim) sytuacja jest niepomyślna.

Aby właściwie ocenić obciążenia ekonomiczne należy także wziąć pod uwagę sytuację na lokalnym rynku pracy. Efekty oddziaływania powyższych zmiennych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2: Ludność wg głównego źródła utrzymania i płci w 2002r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Utrzymujących się							Nie ustalono
		Razem	z pracy			razem	z pozostałych źródeł		
			Najemnej	na rachunek własny			w tym		
				razem	w tym w swoim gospodarstwie rolnym (działce rolnej)		z emerytury	z rent	
Ogółem	25633	15750	13272	2478	708	9059	4322	3040	824
Mężczyźni	11995	7776	6407	1369	382	3895	1818	1341	324
Kobiety	13638	7974	6865	1109	326	5164	2504	1699	500
Posiadający własne źródła utrzymania	15032	8218	6927	1291	421	6814	3503	2241	-
Mężczyźni	6889	4137	3368	769	223	2752	1417	935	-
Kobiety	8143	4081	3559	522	198	4062	2086	1306	-
Utrzymywani	9777	7532	6345	1187	287	2245	819	799	-
Mężczyźni	4782	3639	3039	600	159	1143	401	406	-
Kobiety	4995	3893	3306	587	128	1102	418	393	-

Źródło: GUS, Podstawowe informacje ze Spisów Powszechnych. Gmina miejska Sandomierz, 2003

W Sandomierzu widoczne jest stosunkowo nieduże uzależnienie od pomocy państwa, gdyż dla 28,7% osób głównym źródłem utrzymania jest renta lub emerytura. Średnio na utrzymaniu jednego emeryta pozostaje 0,23 osoby. Nieco gorzej wygląda sytuacja rencistów – jeden utrzymuje 0,36 osoby. Pozytywnym zjawiskiem pozostaje fakt, że dla stosunkowo dużej części ludności głównym źródłem utrzymania jest praca najemna. 52% ludności czerpie z niej największą część budżetu domowego. 9,7% ludności utrzymuje się z pracy na rachunek własny, z czego 28,6% w swoim gospodarstwie rolnym (2,7% ludności miasta utrzymuje się z pracy we własnym gospodarstwie rolnym).

Współczynnik feminizacji w Sandomierzu jest dość wysoki, ponieważ wynosi 114,1. Analogiczny wskaźnik dla województwa świętokrzyskiego wynosi 104,8. Średni dla populacji współczynnik feminizacji nie obrazuje w pełni struktury płci. W starszych grupach wiekowych występuje bowiem znaczna przewaga kobiet nad mężczyznami, która spowodowana jest nadumieralnością mężczyzn. Nie równoważy tej przewagi niedobór młodzieży płci żeńskiej i kobiet w wieku produkcyjnym.

Przewagę kobiet odnotowuje się grupach społecznych wyróżnionych na podstawie kryterium stanu cywilnego. Ilość wdów prawie 6 razy przewyższa ilość wdowców, a wśród rozwiedzionych jest prawie 2 razy więcej kobiet niż mężczyzn.

2.3. Rynek pracy

Na koniec lipca 2006r. w Sandomierzu było 1628 osób bezrobotnych⁵. Sytuacja na rynku pracy w 2002r., z którego pochodzą najpełniejsze dane dotyczące powyższego zagadnienia była nieco gorsza. Wśród osób powyżej 15 roku życia aktywnych zawodowo było 52,7% ludności – powyżej 11 tys. ludzi, z czego 79,7% pracujących. Tym samym, wskaźnik zatrudniania w Sandomierzu wynosi 43,6% i jest to wartość nieco poniżej średniej wojewódzkiej, która wynosi 43,8%⁶. Obecnie stopa bezrobocia w powiecie sandomierskim jest dość niska i na dzień 30.06.2006 wynosiła 15,8 (wśród powiatów woj. Świętokrzyskiego sandomierski zajmuje 4 miejsce pod względem zatrudnienia ludności). Powyższe wynika głównie z rolniczego charakteru powiatu. W ogóle bezrobotnych zarejestrowanych w mieście 52,3% stanowiły kobiety⁷. Tylko 138 bezrobotnych było uprawnionych do pobierania zasiłku. 57% bezrobotnych pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy – było długotrwale bezrobotnymi⁸.

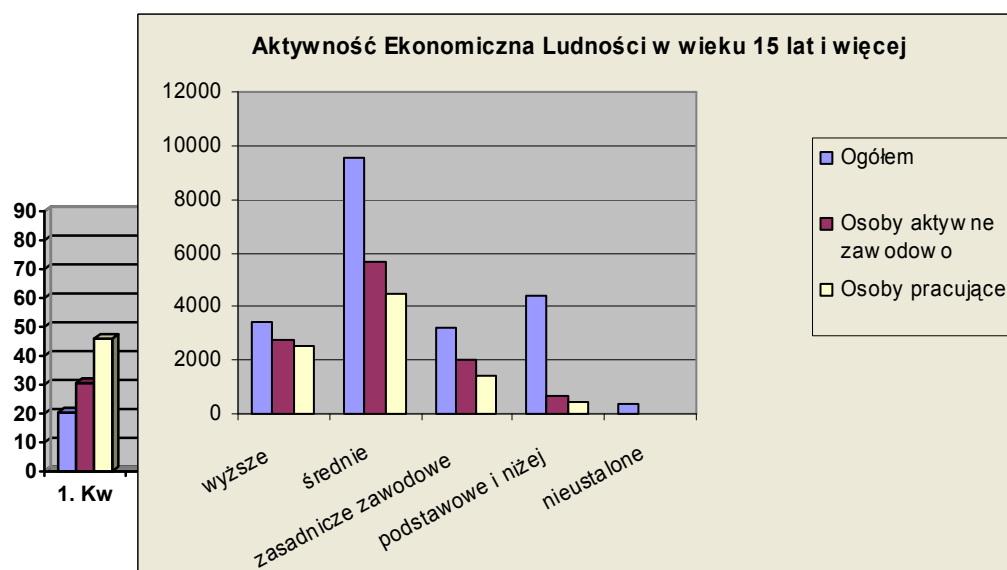
Najmniejsza stopa bezrobocia występuje wśród osób z wykształceniem wyższym – 8,4, największa z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia – 35,9. Należy zaznaczyć, że również wskaźnik aktywności zawodowej rozkłada się podobnie, wśród osób z wykształceniem wyższym wynosi 81,2, a wśród osób z podstawowym i niższym 15,5. W wielu przypadkach jest to wynikiem kształtowania się specyficznej zaradności wśród osób z najniższym wykształceniem, polegającej na znajdowaniu alternatywnych – nie zarobkowych – źródeł dochodów.

⁵ www.bip.um.sandomierz.pl

⁶ GUS, Podstawowe informacje ze Spisów Powszechnych, Gmina miejska Sandomierz, 2003

⁷ Stan na dzień 30.06.2006

⁸ Bezrobotni wg Powiatowych Urzędów Pracy, www.wup.kielce.pl

Źródło: Podstawowe informacje ze Spisów Powszechnych, Gmina miejska Sandomierz, 2003

W Sandomierzu najwięcej ludzi znajduje zatrudnienie w usługach nierynkowych, często należących do sektora publicznego. Oznacza to, że państwo i samorząd nadal są największym pracodawcą w mieście. Ze względu na istnienie dużych zakładów produkcyjnych, lokujących się na terenie Sandomierza, niewiele mniej osób pracuje w sektorze przedsiębiorstw i budownictwa. Niekorzystnym jest fakt, że w usługach rynkowych pracuje najmniej osób, ale jako że właśnie ten obszar gospodarki będzie się rozwijał najprężniej, przewiduje się wyrównanie proporcji zatrudnionych między sektorami. Systematycznie maleje udział osób zatrudnionych w rolnictwie lub traktujących rolnictwo jako jedyne źródło utrzymania.

2.4. Mieszkalnictwo

W Sandomierzu większość mieszkań stanowi własność osób fizycznych i spółdzielni mieszkaniowych.

Wg rocznika Statystycznego Województwa Świętokrzyskiego 2004 r. stan zasobów mieszkaniowych na koniec 2003r. w Sandomierzu wynosił 8 398 mieszkania, posiadających łącznie 29 896 izby, o łącznej powierzchni użytkowej 525 400m². Powierzchnia użytkowa przypadająca na osobę to 20,7m², co znacznie odbiega od średniej wojewódzkiej wynoszącej 22,3m² (oraz powiatowej – 22,9m²). Średnia powierzchnia mieszkania w Sandomierzu wynosi 62,6m²; średnia liczba osób przypadających na jedno mieszkanie to 3,03; średnia liczba osób przypadających na jedną izbę: 0,85. Mała powierzchnia użytkowa przypadająca na mieszkańca jest cechą charakterystyczną obszarów miejskich (podobna wartość wskaźnika

we wszystkich miastach powiatowych województwa świętokrzyskiego), dlatego w porównaniu do średniej wojewódzkiej i powiatowej Sandomierz wypada niekorzystnie. 34,2% zasobów mieszkaniowych zostało wybudowanych w latach 1945-70 i są to głównie osiedla z betonowej płyty.

Należy przypuszczać, iż sytuacja mieszkaniowa nie poprawi się w najbliższych latach. Liczba mieszkań oddanych do użytku w 2003 r. wyniosła 59. W latach ubiegłych liczba oddawanych mieszkań wahała się między 25, a 65 w stosunku rocznym. Były to przede wszystkim kwatery w budownictwie indywidualnym, dlatego ich powierzchnia użytkowa jest dość duża – przeciętna wielkość mieszkania wynosiła wówczas ponad 130m².

Standard zamieszkania uzależniony jest od stopnia uzbrojenia technicznego mieszkań. W Sandomierzu nie wszystkie budynki mieszkalne posiadają podstawową infrastrukturę sanitarną lecz sytuacja jest dość dobra. Wg danych ze spisu powszechnego z 2002r. do wodociągu z sieci lub lokalnego jest podłączonych 96,4% mieszkań. Ustęp spłukiwany z odprowadzeniem do sieci lub urządzenia lokalnego posiada 94,3% mieszkań – brak tego urządzenia występuje głównie w mieszkaniach będących własnością osób fizycznych i zakładów pracy. Dostęp do ciepłej wody bieżącej ogrzewanej w mieszkaniu posiada 67,8% mieszkańców, poza mieszkaniem kolejne 25%. 91,3% mieszkań wyposażone jest w gaz z sieci, kolejnych 5,5% korzysta z butli gazowych. Ze zbiorowego lub indywidualnego centralnego ogrzewania korzysta 91,8% mieszkań. Podsumowując, najgorsza sytuacja rozpatrując wyposażenie w infrastrukturę sanitarną, panuje w mieszkaniach będących własnością osób fizycznych, w budynkach starszych niż 50 lat. Wymagają one modernizacji i remontów, na które często nie stać ich właścicieli.

Należy stwierdzić, że poprawa warunków życia mieszkańców Sandomierza uzależniona jest od:

- liczby oddawanych do użytku mieszkań,
- przeprowadzenia remontów i modernizacji starych zasobów mieszkaniowych,
- zwiększenia zasobów mieszkaniowych w budynkach komunalnych dla ludności nisko zarabiającej oraz dla realizacji koniecznych przesiedleń – zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Sandomierza”,
- modernizacji osiedlowych zasobów budownictwa mieszkaniowego z lat 1945-70,
- stworzenie warunków dla lepszego wykorzystania istniejącej infrastruktury inżynierskiej poprzez jej racjonalną rozbudowę i modernizację.

2.5. Infrastruktura społeczna

Na terenie miasta Sandomierza swoją siedzibę lokuje Powiatowa Komenda Policji. W 2005r. wykrywalność przestępstw wynosiła 72,9% i kształtowała się na nieco wyższym poziomie niż w roku ubiegłym. Przestępczość w powiecie sandomierskim w latach 2004-2005 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3: Przestępczość. Powiat Sandomierski 2005.

Kategoria	Przestępstwa wszczęte		Przestępstwa stwierdzone		Wykrywalność (w %)	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Przestępstwa kryminalne	1232	1014	1533	1087	58,1	19,7
Bójki i pobicia	41	23	19	16	89,5	87,5
Rozboje i wymuszenia	26	19	27	25	76,7	76,0
Kradzieże z włamaniem	256	223	258	314	18,0	44,8
Kradzieże cudzej rzeczy	410	357	437	385	29,7	31,1
Kradzieże samochodów	10	26	12	31	16,7	18,8
Narkotyki	9	18	381	28	100,0	100,0
Przestępstwa gospodarcze	105	109	174	312	98,3	98,7

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu 2005, www.sandomierz.swietokrzyska.policja.gov.pl

Jednocześnie należy stwierdzić, że 66,7% respondentów sondy stwierdza, że ich miasto można nazwać bezpiecznym i spokojnym, 60% dobrze lub raczej dobrze ocenia pracę policji w okolicy, ale 55,6% obawia się umiarkowanie, a 33,3% bardzo, że może paść ofiarą przestępstwa, a jeszcze większy odsetek obawia się o bezpieczeństwo swojej rodziny⁹.

Bezpieczeństwa i spokoju publicznego na terenie miasta Sandomierza pilnuje również Straż Miejska.

W Sandomierzu znajduje się Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Teren miasta podlega Jednostce Ratownictwa Gaśniczego PSP, która specjalizuje się w ratownictwie drogowymi i wodnym (posiada 8 osobową sekcję pływonurków).

Na terenie powiatu Państwowa Straż Pożarna w 2005r. interweniowała w 420 miejscowych zagrożeniach i 404 pożarach.

⁹ Komenda Powiatowa Policji w Sandomierzu 2005, www.sandomierz.swietokrzyska.policja.gov.pl

Na terenie Sandomierza oświata i opieka wychowawcza jest zapewniona dla wszystkich grup wiekowych. Najmłodsze dzieci mogą korzystać z opieki w 7 przedszkolach, w tym jedno specjalne prowadzone przez Caritas Diecezji Sandomierskiej. Poza tym są 4 szkoły podstawowe oraz 3 gimnazja. Z opieki w przedszkolach korzysta 692 dzieci, w tym 72 dzieci z gmin ościennych z Gminy Samborzec, Obrazów, Wilczyce, Zaleszany, Osiek i Kielce. W szkołach podstawowych uczy się 1628 dzieci. Co roku około 400 uczniów otrzymuje świadectwo ukończenia szkoły podstawowej. W gimnazjach uczy się 1055 uczniów, w tym z gmin ościennych uczęszcza 100 uczniów, ich absolwentami zostaje około 400 osób rocznie. Na potrzeby powyższych placówek miasto zatrudnia 338 nauczycieli w tym 35 kontraktowych, 122 nauczycieli mianowanych, 165 nauczycieli dyplomowanych i 16 stażystów, oraz 142 pracowników administracyjno-obslugowych.

Poza placówkami podlegającymi pod Urząd Miejski, na terenie miasta znajduje się siedem szkół ponadgimnazjalnych:

- zasadnicze szkoły zawodowe,
- technika: budowlane, informatyczne, ekonomiczne, gastronomiczne, handlowe, ochrony środowiska, odzieżowe, ogrodnicze, architektury krajobrazu.
- licea ogólnokształcące i profilowane,
- szkoły policealne

W Sandomierzu swoje siedziby mają uczelnie wyższe: Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza, Wyższe Seminarium Duchowne, Instytut Teologiczny im. Bł. Wincentego Kadłubka, a także Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych.

Związek Harcerstwa Polskiego oraz Katolickie Stowarzyszenie Nauczycieli i Pedagogów Diecezji Sandomierskiej to organizacje prowadzące działalność na polu wychowania, edukacji i oświaty. Towarzystwo Naukowe Sandomierskie jest organem założycielskim Wyższej Szkoły Humanistyczno-Przyrodniczej, wydaje ważne dla miasta i regionu „Zeszyty Sandomierskie” i organizuje liczne sesje naukowe, gromadzące specjalistów z całej Polski. Także Klub Miłośników Sandomierza przyczynia się do rozślawiania dobrego imienia miasta w świecie. Jednym z tego przejawów jest coroczny konkurs na Sandomierzanina Roku oraz Nadzieję Sandomierza. Podobnie jak Towarzystwo Naukowe Sandomierskie posiada członków z całego kraju i spoza jego granic oraz wydaje miesięcznik „Sandomierzanin”.

Ważną inicjatywą jest Sandomierski Uniwersytet III Wieku powstały z inicjatywy Wyższej Szkoły Humanistyczno- Przyrodniczej, który gromadzi na cotygodniowych wykładach każdorazowo kilkudziesięcioosobową grupę słuchaczy.

Na terenie miasta działają liczne instytucje kultury. Należą do nich muzea: Muzeum Diecezjalne Sztuki Sakralnej, Muzeum Okręgowe w Sandomierzu, Oddział Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego. Dużą popularnością cieszą się propozycje Biura Wystaw Artystycznych i Chorągwi Rycerstwa Ziemi Sandomierskiej. Na uwagę zasługują również prywatne galerie sztuki.

Działalność z zakresu kultury prowadzi Centrum Kultury i Rekreacji Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Dzięki niemu młodzież uzdolniona muzycznie może ćwiczyć grę na instrumentach w Młodzieżowej Orkiestrze Dętej, miłośnicy tańca tworzą grupę „Akcent”, zaś „Fluo” skupia dwie grupy cheerleaderek. Także w Centrum Kultury i Rekreacji działają sekcje zajęć plastycznych i modelarskich, animacji społeczno-kulturalnej, kluby (komputerowy i internetowy) oraz szkoła gry na instrumentach perkusyjnych.

Kolejną instytucją zajmującą się kulturą w mieście jest Fundacja Kultury Ziemi Sandomierskiej. Fundacja jest organizatorem ważnych imprez, jakie co roku odbywają się w Sandomierzu. Należą do nich przede wszystkim: Festiwal „Muzyka w Sandomierzu”, Uczta z Piosenką Nieobojetną „SANDłicz”, Dzień Św. Patryka, Festyn Folkowy „Wianki”, Piątki Filmowe „Pif Paf”, Festiwal Filmów Niezwykłych, Letni Festiwal Kultury Alternatywnej „Dziejba”, Festiwal Piosenki Wodniackiej „Szantomierz”. Poza nimi Fundacja prowadzi galerię „Przykrótka”, która organizuje wystawy sztuki artystów z całego kraju. Dodatkowo działają liczne pracownie, do których na zajęcia przychodzą młodzi miłośnicy plastyki, fotografii, teatru, muzyki i tańca.

Stowarzyszenie Sympatyków Zespołu „Flik” prowadzi Centrum Edukacji Kulturalnej Dzieci i Młodzieży. Sam zespół „Flik”, gromadzący dzieci i młodzież zainteresowanych tańcem nowoczesnym, ma na swoim koncie sukcesy w kraju i za granicą. Działalność Centrum jest prowadzona na wielu obszarach, do których należy zaliczyć jeszcze Grupę Teatralną „Gaduła”, Sandomierskie Studio Piosenki, Klub Wspinaczkowy, Klub Szachowy i inne.

Sandomierz jest rozśławiany działalnością chórów. Największe z nich to: Chór Katedralny, Chór Szkolny „Collegium Gostomianum”, Chór „Hosanna” przy seminarium duchownym. Muzykę ludową regionu prezentuje międzyszkolny zespół „Ziemia Sandomierska” przy Szkole Podstawowej nr 3 i Gimnazjum nr 2. Dużym uznaniem cieszy się Sandomierski Ośrodek Kawaleryjski oraz Chorągiew Rycerstwa Ziemi Sandomierskiej, która oprócz

pokazów walk rycerskich i dawnego tańca organizuje Międzynarodowy Turniej Rycerski o Miecz Zawiszy Czarnego. Propozycje muzyczne dla mieszkańców ma Klub Sandomierskiego Stowarzyszenia Kulturalnego Lapidarium. Instytucją o profilu rozrywkowym jest kino „Millenium”, prezentujące szeroki repertuar filmów polskich i zagranicznych. Coraz większą popularnością cieszy się też Diecezjalne Centrum Kultury, Edukacji i Formacji Chrześcijańskiej.

Jedną z form działalności kulturalnej i promocyjnej są ogólnopolskie turnieje i konkursy, które – jak Nagroda im. Aleksandra Patkowskiego – cieszą zainteresowaniem miłośników Ziemi Sandomierskiej w całym kraju.

Na terenie Sandomierza znajdują się następujące obiekty sportowe: Zespół Basenów Krytych „Błękitna Fala”, basen miejski (letni) oraz hala widowiskowo-sportowa z kompleksem boisk. Aktywność mieszkańców przejawia się w działalności klubów sportowych. Największym i najstarszym z nich jest Sandomierski Klub Sportowy „Wisła Sandomierz” posiadający sekcję piłki nożnej, lekkoatletyki i tenisa ziemnego. Klub korzysta z infrastruktury Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, która stanowi zaplecze do uprawiania powyższych dyscyplin (stadion i korty tenisowe). Poza tym prężnie działa Sandomierski Klub Karate Kyokushin, Koło Polskiego Związku Wędkarskiego, Związek Strzelecki „Strzelec”, Sandomierski Klub Tenisa Stołowego, Stowarzyszenie Piłki Ręcznej „Wisła Sandomierz”, Ludowy Klub Sportowy oraz liczne uczniowskie kluby sportowe. Od 2006 r. mieszkańcy mogą korzystać z boiska zlokalizowanego na terenie Parku Piszczele.

2.6. Gospodarka

Szczególnie istotną funkcją lokalnej gospodarki jest zapewnienie wystarczającej liczby miejsc pracy w zgodzie ze strukturą zawodową i poziomem kwalifikacji zawodowo czynnej grupy ludności.

Pojęcie gospodarki obejmuje wszystkie dziedziny generujące miejsca pracy, takie jak:

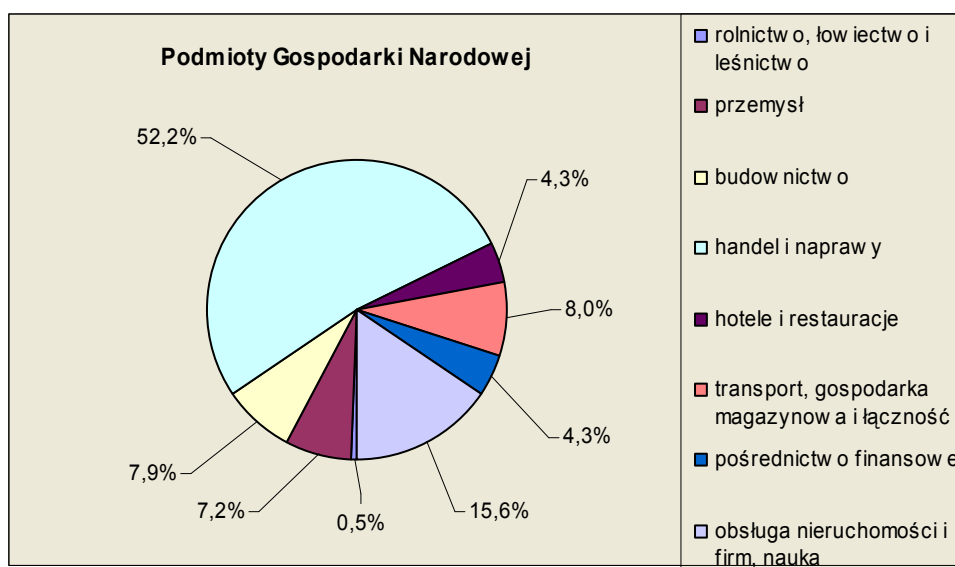
- przemysł,
- rolnictwo,
- handel
- usługi (w przypadku Sandomierza ważną rolę odgrywa turystyka).

Gospodarka lokalna powstaje pod silnym wpływem czynników stymulowanych przez władze centralne oraz politykę zatrudnieniową prowadzoną w skali wojewódzkiej i krajowej. Mimo niezwykle silnych uwarunkowań zewnętrznych i często nieprzewidywalnych inicjatyw

inwestorów, władze samorządowe powinny obserwować stan gospodarki lokalnej, reagować na zachodzące zmiany i stymulować wszelkie związane z nimi akcje, które uznają za niezbędne lub pożądane.

Na dzień 31 lipca 2006r. w ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Burmistrza Sandomierza – osoby fizyczne i spółki cywilne – zarejestrowanych było 2518 podmiotów¹⁰. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze Regon wg wybranych sekcji PKD w 2003 r. (wliczono w statystyki także podmioty państwowe, ale pominięto osoby prowadzące indywidualne gospodarstwa rolne)¹¹.

rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	13
przemysł	197
budownictwo	218
handel i naprawy	1433
hotele i restauracje	118
transport, gospodarka magazynowa i łączność	221
pośrednictwo finansowe	118
obsługa nieruchomości i firm, nauka	429
pozostałe	504
RAZEM	3251

Źródło: GUS, Województwo świętokrzyskie, Podregiony, Powiaty, Gminy 2004

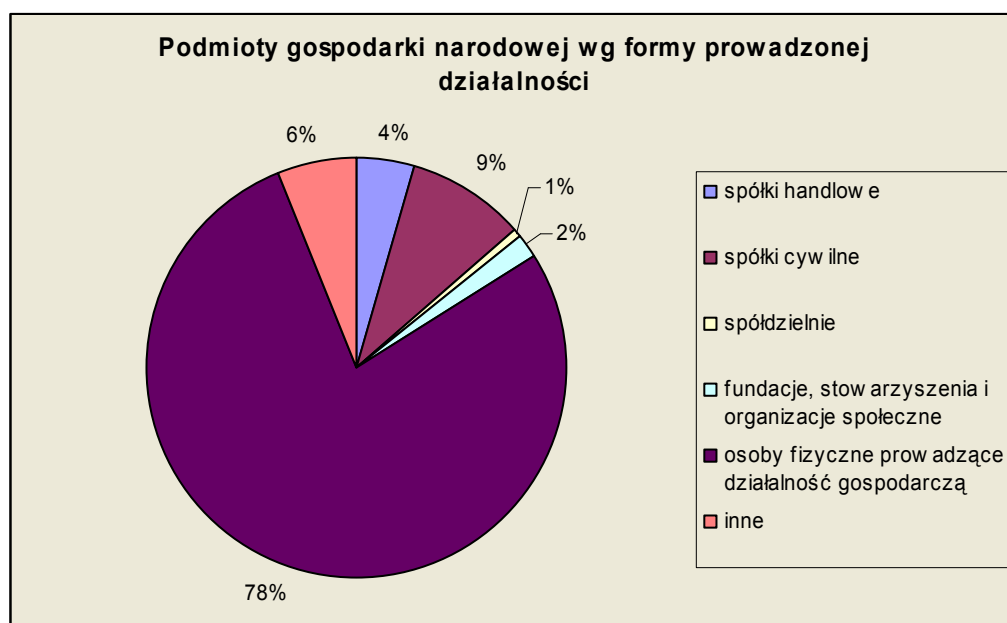
Mały udział przemysłu, a coraz większy usług, zwłaszcza turystycznych jest pożądaną linią przekształceń strukturalnych gospodarki w Sandomierzu.

¹⁰ www.sandomierz.pl

¹¹ Powyższe dane nie świadczą o gwałtownym spadku liczby przedsiębiorstw w Sandomierzu. Ewidencja działalności gospodarczej w gminie nie obejmuje podmiotów prawnych prowadzących działalność gospodarczą na jej terenie.

Na terenie miasta Sandomierza znajduje się ok. 1500 gospodarstw rolnych, z czego 58% prowadzi działalność wyłącznie rolniczą, a 4,2% działalność pozarolniczą. Gospodarstwa rolne zajmują się przede wszystkim handlem i przetwórstwem przemysłowym.

Tylko 3,7% podmiotów gospodarki narodowej należy do sektora publicznego, należy jednak zaznaczyć, że w tymże sektorze zatrudnienie znajduje 47,7% pracujących (nie uwzględniono podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie). Oznacza to, że gros przedsiębiorstw prywatnych to firmy małe i średnie, zatrudniające nie więcej niż 250 osób). Największa część podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Stosunkowo dużo, w porównaniu z pozostałymi miastami powiatowymi w województwie świętokrzyskim, notuje się podmiotów należących do III sektora – organizacji pozarządowych – 67, co plasuje Sandomierz na 3 pozycji w województwie, po Ostrowcu Świętokrzyskim i Starachowicach. Niepokojącym jest fakt, że tylko w 16 spółkach handlowych zaangażowany jest kapitał zagraniczny.

Źródło: GUS, Województwo świętokrzyskie, Podregiony, Powiaty, Gminy 2004

2.7. Infrastruktura techniczna

Przez obszar miasta Sandomierz przebiegają następujące drogi krajowe: nr 77 Lipnik-Przemyśl, nr 79 Warszawa-Bytom, jak również drogi wojewódzkie: nr 723 Sandomierz-Tarnobrzeg i nr 777 Sandomierz – droga nr 74 (Annopol). Drogi te stanowią dla miasta

główne arterie komunikacyjne. Są one obciążone zarówno ruchem miejskim jak i tranzytowym, co stanowi duży problem komunikacyjny miasta.

Długość dróg w mieście wynosi 104,333km. Na sieć komunikacyjną składa się 156 dróg gminnych, 10 powiatowych, 2 wojewódzkie i 8 krajowych. Stan techniczny dróg jest niezadowalający ze względu na odkształcenia, spękania wykruszenia powierzchni, choć bieżące remonty poszczególnych odcinków poprawiają wizerunek miasta w tej materii.

Sandomierz ma bezpośrednie połączenie kolejowe ze Skarżyskiem-Kamienną, Tarnobrzegiem oraz Rozwadowem. Stacja kolejowa obsługuje ruch osobowy i towarowy, w tym bocznice do huty szkła okiennego. W transporcie ładunków największą rolę odgrywa transport samochodowy.

Poprawa warunków funkcjonowania układu transportowego Sandomierza warunkowana jest głównie:

- wykształceniem układu drogowego, a w szczególności utworzeniem czytelnych i sprawnych powiązań górnej lewobrzeżnej części miasta z mostem na Wiśle i wylotem w kierunku Zawichostu i Krakowa
- ograniczeniem łączenia funkcji obsługi ruchu (realizacja powiązań w skali ponadlokalnej) z obsługą zagospodarowania (zbyt duża dostępność do drogi)
- unormowanie dostępności Starego Miasta wynikającej z konieczności jego ochrony przed nadmierną penetracją ruchu samochodowego, z drugiej strony utrudnionym dojazdem i dostępem obniżającym atrakcyjność tego obszaru zarówno dla turystów jak i potencjalnych klientów podchodzących z bliższych okolic
- przyrostem miejsc parkingowych w rejonach koncentracji handlu i usług
- poprawa standardu obsługi miejską komunikacją zbiorową – niska częstotliwość, zły stan taboru
- koordynacją współpracy pomiędzy organizatorami i przewoźnikami w transporcie zbiorowym
- wykształceniem systemu ścieżek rowerowych
- przyrostem środków finansowych wobec nadmiernych oczekiwań w stosunku do tempa i zakresu rozwoju systemu transportowego
- minimalizowaniem konfliktów społecznych i ekologicznych przy trasowaniu i budowie nowych dróg oraz modernizacji istniejących urządzeń komunikacyjnych¹².

¹² Studium...

Komunikacja osobowa zamiejscowa to przede wszystkim autobusy PKS i busy małych przewoźników. Komunikację zbiorową miejscową stanowią 4 linie autobusów miejskich. Natomiast, Wisłą koło Sandomierza pływają tylko małe statki turystyczne o niewielkiej wyporności. Rzeka na tym odcinku nie jest żeglowana dla transportu towarowego.

Na terenie Sandomierza nie wytyczono tras rowerowych.

Z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej mogą korzystać prawie wszyscy mieszkańcy, nie mniej sieć wodno-kanalizacyjna na wielu odcinkach wymaga wymiany i remontu, zwłaszcza w najstarszej części miasta. Długość sieci wodociągowej to 143km (łącznie z magistralą dosyłową i przyłączami), sieci kanalizacyjnej ok. 93,8km (bez przyłączy). Miasto posiada nowoczesną oczyszczalnię ścieków, obsługującą większą część miasta. Pozostałe rejony odprowadzają ścieki do Zakładu Oczyszczania Ścieków i oczyszczalni Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

Na terenie miasta Sandomierz wytwarzane są odpady komunalne oraz stosunkowo (powiat sandomierski zajmuje 4 pozycję w województwie świętokrzyskim pod względem małej ilości wytwarzanych odpadów) nieduża ilość odpadów przemysłowych, z których 0,3% stanowią odpady niebezpieczne.

Odpady komunalne stanowią 14,6% odpadów wytwarzanych w mieście. Istnieje system zbiórki odpadów do indywidualnych pojemników w zabudowie jednorodzinnej oraz system zbiórki odpadów do większych pojemników w budownictwie wielorodzinnym. System ten obejmuje 96% mieszkańców. Prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów szkła, makulatury, tworzyw sztucznych i odpadów wielkogabarytowych. Istnieje sortownia odpadów selektywnie zbieranych, nie ma natomiast zakładu, który prowadziłby odzysk materii lub energii z odpadów komunalnych. Dostępność pojemników na segregowane odpady jest ograniczona zwłaszcza w oddalonych od centrum dzielnicach. System segregacji śmieci powinien być poszerzony o „białe plamy” z obszaru miasta. Nie wystarczający jest system utylizacji odpadów. Poza instalacją do termicznego unieszkodliwiania odpadów medycznych, nie ma innych instalacji służących neutralizowaniu odpadów szkodliwych¹³. Na terenie Sandomierza nie ma wysypiska śmieci, odpady są wywożone do gminy Baćkowice¹⁴.

¹³ Program ochrony środowiska gminy Sandomierz

¹⁴ Program ochrony środowiska gminy Sandomierz

Potencjalnie wszyscy mieszkańcy miasta mają możliwość korzystania z sieci elektroenergetycznej. Sandomierz przyłączony jest do krajowego systemu elektroenergetycznego przez dwa główne punkty zasilania 110/15kVo mocy 10/10 MVA i 16/16 MVA i obciążeniu 5,3MW, znajdujące się po jednym w prawo i lewobrzeżnej części miasta. Ogólnie można stwierdzić, że odbiorcy energii elektrycznej otrzymują energię w sposób ciągły i niezawodny o wymaganych parametrach technicznych.

Sandomierz jest głównym punktem rozdzielczo-pomiarowym gazu w byłym województwie tarnobrzskim, stąd sieć gazownicza w mieście jest dość dobrze rozwinięta. Znajduje się tu 104,2km gazociągu, w tym gazociągi wysokopiętne.

Sieć ciepłownicza to 16,8km instalacji, źródłami ciepła są 2 kotłownie wysokoparametrowe i szereg kotłowni lokalnych. Sieć zaspokaja potrzeby komunalne i usług, przemysł posiada własne kotłownie.

Rozwój gospodarczy i przestrzenny Sandomierza oraz poprawa warunków życia ludności uzależnione są od modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej miasta z uwzględnieniem lokalnych ograniczeń i najpilniejszych potrzeb.¹⁵

¹⁵ Studium...

III. PLANOWANIE ROZWOJU MIASTA SANDOMIERZA

Wszelkie działania inwestycyjne, dotyczące Miasta Sandomierza – ujęte w niniejszym opracowaniu – wynikają z przyjętej misji jego rozwoju:

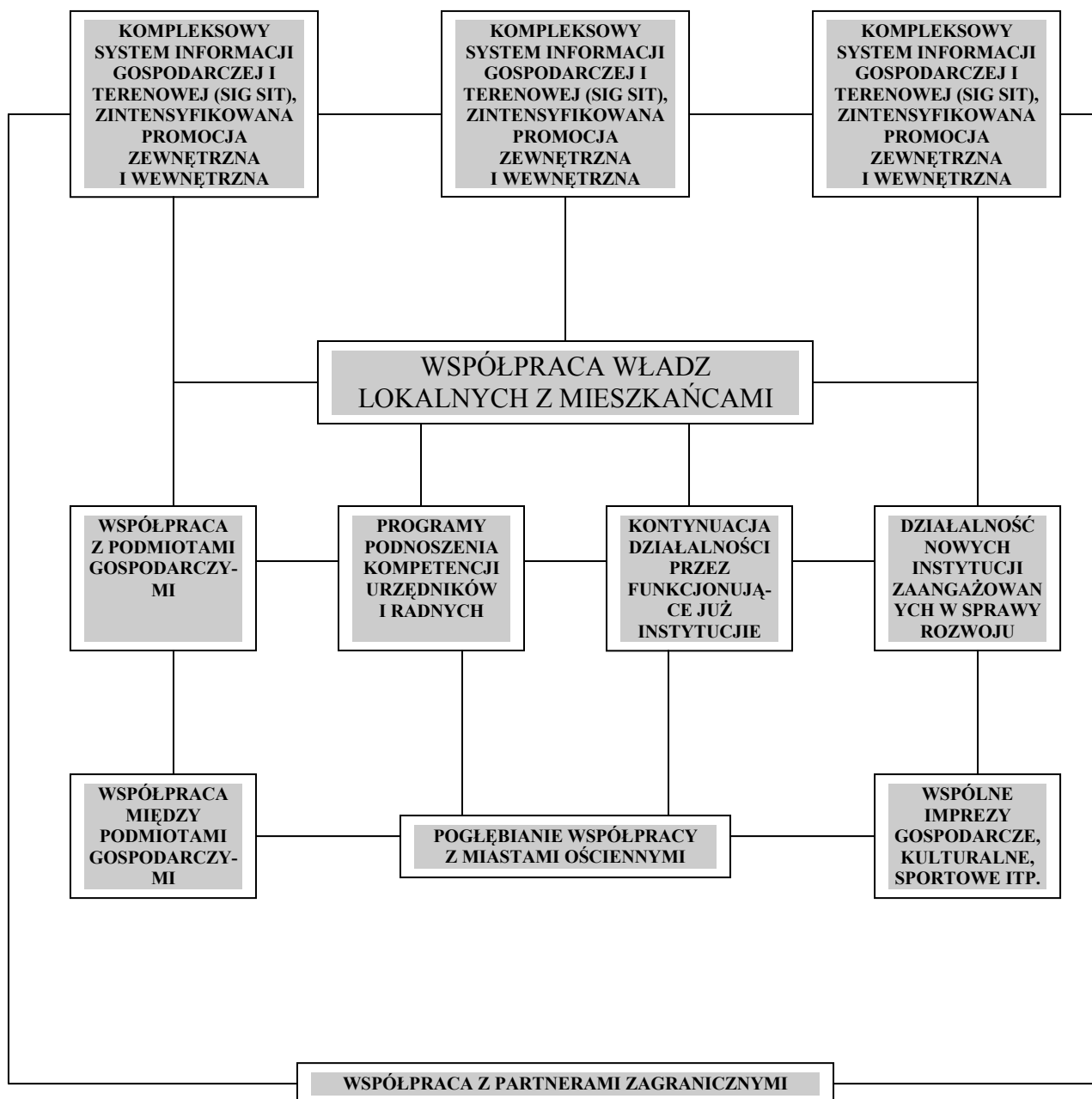
„Kreowanie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, w oparciu o posiadane walory krajobrazowe, rekreacyjno-wypoczynkowe i dziedzictwo kulturowe oraz tworzenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości poprzez m.in. wykorzystanie i rozwój ugruntowanej pozycji lidera na rynku handlu płodami rolnymi przy jednoczesnym zapewnieniu mieszkańcom wysokiego poziomu i jakości życia, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa oraz równych szans edukacyjnych”

Określenie podstawowych założeń planistycznych - w postaci misji miasta oraz strategicznych celów jego rozwoju – służy wypracowaniu kierunków poprawy obecnej sytuacji społeczno-ekonomicznej Miasta Sandomierza.

Deklarowana misja przekłada się na następujące cele strategiczne oraz operacyjne:

- 1. Zrównoważony rozwój gospodarki miasta w oparciu o posiadany potencjał i przewagę konkurencyjną**
 - Sandomierz jednym z wiodących ośrodków turystycznych w Polsce
 - Sandomierz centrum rolno-ogrodniczym regionu
- 2. Tworzenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości**
 - Stworzenie systemu preferencji ekonomicznych w Sandomierzu w zakresie ulg, zwolnień podatkowych oraz innych narzędzi ekonomicznych uruchomionych przez władze miasta dla przedsiębiorców oraz potencjalnych inwestorów
- 3. Rozwój potencjału mieszkańców i poprawa warunków życia w mieście z zachowaniem dziedzictwa kulturowego i warunków środowiska naturalnego**
 - Poprawa warunków zdobywania wiedzy i umiejętności
 - Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej
 - Poprawa stanu bezpieczeństwa w mieście
 - Poprawa infrastruktury technicznej miasta
 - Kreowanie zdrowego stylu życia i poprawa jakości systemu profilaktyki usług zdrowotnych
 - Zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego miasta oraz środowiska naturalnego

Niezależnie od okresowych celów odnoszących się do wybranych sektorów i sfer działania niezbędna jest realizacja wielu zadań ciągłych, służących realizacji niemalże wszystkich celów równocześnie.

IV. ZADANIA INWESTYCYJNE PLANOWANE DO REALIZACJI NA TERENIE MIASTA SANDOMIERZA W LATACH 2007-2015

Lista celów, prezentowana w rozdziale III, przekłada się na poszczególne działania inwestycyjne, często podlegające etapowaniu.

W tabeli zamieszczonej poniżej zestawiono przewidywany harmonogram projektów planowanych do realizacji przez Samorząd Miasta Sandomierza. Tabela pozwoli na określenie stopnia zapotrzebowania na środki budżetowe i pozabudżetowe w poszczególnych latach.

Zakłada się, iż projekty nie zrealizowane w założonym do realizacji roku przechodzą na rok następny.

Tabela: Harmonogram realizacji zadań na lata 2007-2015

Lp.	Zadanie	Termin realizacji									
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
1	Rewitalizacja Starego Miasta w Sandomierzu	P/D	R	R							
2	Wzmocnienie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego miasta Sandomierza – etap II	D	R	R							
3	Budowa instalacji solarnej na basenie krytym	D/R									
4	Modernizacja basenu letniego wraz z budową instalacji solarnej	P/D	R	R							
5	Remont i modernizacja stadionu	R	R								
6	Budowa kanalizacji w lewobrzeżnej części Sandomierza	P	P/D	R	R						
7	Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych		W/P	W/P/D	R	R	R	R			
8	Budowa infrastruktury teleinformatycznej – e-świętokrzyskie, etap II i III	P	P/D	P/R	R	R	R				
9	Budowa stoku narciarskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą				W	P/D	R				
10	Rewitalizacja Parku Miejskiego	P	P/D	R							
11	Budowa parkingów na obrzeżach miasta			W	P/D	R					
12	Budowa Dworca PKS przy ul. Zawichojskiej (teren byłych obiektów magazynowych) lub skrzyżowania Żwirki i Wigury z ul. Zawichojską			W	P/D	R					
13	Budowa „mini-stadionu” przy Gimnazjum nr 1	P/D	R								
14	Budowa boisk przy Szkołach Podstawowych nr 1 i 4		P/D	R							
15	Budowa boisk przy Szkole Podstawowej nr 3 oraz przy Gimnazjum nr 2			P/D	R						
16	Budowa nowego obiektu przedszkola nr 5		P/D	R							
17	Budowa nowego obiektu przedszkola nr 6		P/D		R						
18	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 1			P/D	R						
19	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2		P/D	R							
20	Termo-modernizacja wraz z montażem instalacji solarnej i pompy ciepła, remontem elewacji i budową boiska przyszkolnego- Szkoła Podstawowa nr 2		P/D	R							
21	Adaptacja pomieszczeń w Kamienicy Oleśnickich na potrzeby działalności Szkoły Rycerskiej	P	D/R	R							
22	Remont i modernizacja (wraz z nowoczesnym wyposażeniem) obiektu „siłowni” przy ul. Słowackiego			P	R						
23	Modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej, informatyzacja oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej placu targowego przy ul. Przemysłowej	R	P	P/D	R	R					
24	Rewitalizacja „Dworku Patkowskiego” celem utworzenia Centrum Edukacji Regionalnej		P	D	R	R					
25	Remont i modernizacja podziemnej trasy turystycznej				P	D	R				
26	Schronisko dla zwierząt						R				
27	Budownictwo mieszkaniowe (TBS/ lokale socjalne/mieszkania komunalne)	P	P	P/R	P/R	R	R	R	R		
28	Zagospodarowanie Placu JP II		P	R							

V. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE MIASTA /POWIATU /WOJEWÓDZTWA

Proces rozwoju lokalnego jest zjawiskiem złożonym zawierającym wiele istotnych wątków – kształtowanym poprzez system uregulowań prawnych i organizacyjnych – na który składa się szereg działań m.in.: planowanie, wyznaczanie priorytetów oraz określenie celów i zespołów działań.

Niniejszy dokument przyjmuje za cel integrację potrzeb społeczności lokalnej, bazując na dokumentach i programach planistycznych – podstawie polityki regionalnej.

Wskazane w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Sandomierza projekty i zadania pozostają w zgodzie z podstawowymi opracowaniami planistycznymi:

- Narodowy Plan Rozwoju/Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego/Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego
- Kompleksowy Program Rozwoju Sieci Drogowej w Województwie Świętokrzyskim
- Program Reelektryfikacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013
- Program Ochrony Środowiska
- Strategia Rozwoju Powiatu Sandomierskiego
- Strategia Rozwoju Gospodarczego Miasta Sandomierza

Przedsięwzięcia, na realizację których miasto może uzyskać dofinansowanie z funduszy strukturalnych, obok szeregu działań mających na celu rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej, obejmują także szeroko rozumiany rozwój lokalny:

- tworzenie warunków dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych, w tym w zakresie rozbudowy lokalnego układu transportowego, infrastruktury społeczeństwa informacyjnego oraz infrastruktury ochrony środowiska,
- rozwój lokalnej infrastruktury społecznej, w tym promocję integracji społecznej oraz ochronę i kultywowanie dziedzictwa kulturowego,
- wspieranie inicjatyw lokalnych z dziedziny turystyki.

Wykaz inwestycji planowanych do realizacji, opisanych w niniejszym dokumencie nie zamyka listy problemów charakteryzujących Miasto Sandomierz i wymagających rozwiązania, tym bardziej, że obejmuje jedynie większe zadania inwestycyjne. Jednakowoż to właśnie te projekty zostały obecnie uznane za priorytetowe i będą realizowane według planu, z zastrzeżeniem, że ich realizacja uzależniona będzie od rokrocznych decyzji Rady Miasta Sandomierza, oraz możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego.

Należy zaznaczyć, iż zakres zadań inwestycyjnych Miasta Sandomierza, wskazanych w niniejszym opracowaniu, nie wykracza poza jego obszar. W związku z powyższym ich realizacja nie wymaga współpracy ze strony innych Jednostek Samorządu Terytorialnego. Wyjątkiem są inwestycje w infrastrukturę drogową, których realizacja wymaga współpracy z władzami Powiatu, Województwa oraz Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, a także inwestycje obejmujące swym zasięgiem tereny nadwiślańskie, których realizacja uzależniona jest od Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej.

Realizacja części inwestycji uzależniona będzie również od pozyskania własności gruntów.

VI. WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Zadania postawione do realizacji w ramach Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Sandomierza objęte zostaną monitoringiem, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu programów oraz umożliwi ocenę ich wykonania w przyszłości.

Rezultaty tych działań podzielone są na trzy kategorie:

- wskaźniki produktu – odnoszą się do rzeczowych efektów działania,
- wskaźniki rezultatu – odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z wdrożenia programu,
- wskaźniki oddziaływania – obrazują konsekwencje danego programu, wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów.

Do realizacji projektów określone będą przede wszystkim wskaźniki dostępne, realne, mierzalne, aktualne i proste. Zostaną one ściśle określone w fiszce projektowej wniosku o dotację – odnosząc się do wskaźników niniejszego dokumentu.

Dla wymienionych w Planie Rozwoju Lokalnego zadań określone zostały następujące wskaźniki osiągnięć.

L.p.	Rodzaj inwestycji / działań	Zakładane wskaźniki produktu	Zakładane wskaźniki rezultatu	Zakładane wskaźniki oddziaływania
1	Remont i modernizacja dróg	1. Ilość kilometrów zmodernizowanych dróg 2. Ilość metrów zmodernizowanych / wybudowanych chodników	1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, do których poprawiono dostępność (ha) 2. Skrócenie średniego czasu przejazdu transportem indywidualnym i/lub zbiorowym między wybranymi punktami drogi	1. Zmniejszenie nakładów na utrzymanie bieżące dróg (%)
2	Uzbrojenie terenów pod inwestycje	1. Powierzchnia kompleksowego uzbrojenia terenów przeznaczonych pod inwestycje (km ²)	1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku uzbrojenia terenu (ha)	1. Ilość zrealizowanych inwestycji (szt.)
3	Modernizacja oraz budowa obiektów publicznych	1. Ilość obiektów zmodernizowanych / nowych oddanych do użytku (szt.)	1. Ilość osób korzystających z lokalnych obiektów publicznych (osoby), 2. Zmiana w kosztach stałych jednostek (%)	1. Udział osób korzystających z usług jednostek w ogóle mieszkańców (%)
4	Budowa sieci instalacji wod.-kan.	1. Ilość wybudowanych metrów 2. Ilość przyłączy	1. Ilość osób korzystających z sieci	1. Udział osób korzystających z sieci jednostek w ogóle mieszkańców (%)

VII. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007 – 2015

LP.	NAZWA INWESTYCJI	ZAKRES RZECZOWY	WARTOŚĆ OGÓŁEM W TYS. PLN	OKRES REALIZACJI	ŚRODKI ZEWNĘTRZNE	ŚRODKI WŁASNE
1	Rewitalizacja Starego Miasta w Sandomierzu	*1 (P/D/R)	21 500,0	2007 – 2009	18 500,0	3 000,0
2	Wzmocnienie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego miasta Sandomierza – etap II	*2 (D/R)	16 000,0	2007 – 2009	13 600,0	2 400,0
3	Budowa instalacji solarnej na basenie krytym	(D/R)	1 200,0	2007	1 020,0	180,0
4	Modernizacja basenu letniego wraz z budową instalacji solarnej	(P/D/R)	5 220,0	2007 – 2009	4 470,0	750,0
5	Remont i modernizacja stadionu	(R)	14 549,0	2007 – 2008	2 225,0	12 324,0
6	Budowa kanalizacji w lewobrzeżnej części Sandomierza	(P/D/R)	22 480,0	2007 – 2010	19 180,0	3 300,0
7	Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych	*7 (W/P/D/R)	16 800,0	2008 – 2013	14 400,0	2 400,0
8	Budowa infrastruktury teleinformatycznej – e-świątkrzyskie, etap II i III	*8 (P/D/R)	8 030,0	2007 – 2012	6 830,0	1 200,0
9	Budowa stoku narciarskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą	*9 (W/D/P/R)	1 820,0	2010 – 2012	1 595,0	225,0
10	Rewitalizacja Parku Miejskiego	(P/D/R)	1 580,0	2007 – 2009	1 355,0	225,0
11	Budowa parkingów na obrzeżach miasta	*11 (W/P/D/R)	2 550,0	2009 – 2011	2 250,0	300,0
12	Budowa Dworca PKS przy ul. Zawichojskiej (teren byłych obiektów magazynowych) lub skrzyżowania Żwirki i Wigury z ul. Zawichojską	*12 (W/P/D/R)	3 530,0	2009 – 2011	3 080,0	450,0
13	Budowa „mini-stadionu” przy Gimnazjum nr 1	(P/D/R)	375,0	2007 – 2008	322,5	52,5
14	Budowa boisk przy Szkołach Podstawowych nr 1 i 4	(P/D/R)	720,0	2008 – 2009	615,0	105,0
15	Budowa boisk przy Szkole Podstawowej nr 3 oraz przy Gimnazjum nr 2	(P/D/R)	720,0	2009 – 2010	615,0	105,0
16	Budowa nowego obiektu przedszkola nr 5	(P/D/R)	2 600,0	2008 – 2009	2 225,0	375,0
17	Budowa nowego obiektu przedszkola nr 6	(P/D/R)	2 600,0	2008 & 2010	2 225,0	375,0
18	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 1	(P/D/R)	2 600,0	2009 – 2010	2 225,0	375,0
19	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej nr 2	(P/D/R)	2 600,0	2008 – 2009	2 225,0	375,0
20	Termo-modernizacja wraz z montażem instalacji solarnej i pompy ciepła, remontem elewacji i budową boiska przyszkolnego - Szkoła Podstawowa nr 2	(P/D/R)	2 080,0	2008 – 2009	1 780,0	300,0
21	Adaptacja pomieszczeń w Kamienicy Oleśnickich na potrzeby działalności Szkoły Rycerskiej	(P/D/R)	1 040,0	2007 – 2009	890,0	150,0
22	Remont i modernizacja (wraz z nowoczesnym wyposażeniem) obiektu	(P/R)	1 560,0	2009 – 2010	1 560,0	0,0

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA SANDOMIERZA

	„siłowni” przy ul. Słowackiego								
23	Modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej, informatyzacja oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej placu targowego przy ul. Przemysłowej	(P/D/R)	5 500,0	2007 – 2011		4 750,0		750,0	
24	Rewitalizacja „Dworu Patkowskiego” celem utworzenia Centrum Edukacji Regionalnej	(P/D/R)	1 040,0	2008 – 2011		890,0		150,0	
25	Remont i modernizacja podziemnej trasy turystycznej	(P/D/R)	1 040,0	2010 – 2012		890,0		150,0	
26	Schronisko dla zwierząt	(R)	2 000,0	2012		2 000,0		0,0	
27	Budownictwo mieszkaniowe (TBS/ lokale socjalne/mieszkania komunalne)	(P/R)	10 500,0	2007 – 2015		10 500,0		0,0	
28	Zagospodarowanie Placu JP II	*28 (P/R)	700,0	2008 – 2009		0,0		0,0	
	Inwestycje drogowe	(P/R)	26 370,0	2007 – 2013		21 309,5		5 060,5	
29	Ul. K.H. Sandomierskiego	projekt	0,0			0,0		0,0	
		wykonanie	1 000,0	2009		850,0		150,0	
30	Frankowskiego, Obrońców Westerplatte	budowa ulicy	2 400,0	2007		2 040,0		360,0	
31	Park Piszczele	projekt	40,0	2008 – 2010		0,0		40,0	
		wykonanie	250,0			212,5		37,5	
32	II P.P.L.	projekt	80,0	2008 – 2010		0,0		80,0	
		wykonanie	1 350,0			1 147,5		202,5	
33	Podgórze	projekt	90,0	2008 – 2012		0,0		90,0	
		wykonanie	500,0			425,0		75,0	
34	Polna	projekt	80,0	2011 – 2013		0,0		80,0	
		wykonanie	1 250,0			1 062,5		187,5	
35	Ogródowa	remont	250,0	2009		212,5		37,5	
36	Mazurkiewicza	remont	900,0	2012		765,0		135,0	
37	Przedmieście Zawichojskie	projekt	20,0	2007 – 2008		0,0		20,0	
		wykonanie	200,0			170,0		30,0	
38	Podmiejska	projekt	0,0	2010		0,0		0,0	
		wykonanie	100,0			85,0		15,0	
39	POW	projekt	0,0	2008		0,0		0,0	
		wykonanie	1 200,0			1 020,0		180,0	
40	Burka	projekt	70,0	2008 – 2009		0,0		70,0	
		wykonanie	600,0			510,0		90,0	
41	Piaski	projekt	0,0	2009		0,0		0,0	
		wykonanie	300,0			255,0		45,0	
42	Górna	projekt	0,0	2009		0,0		0,0	
		wykonanie	250,0			212,5		37,5	

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO MIASTA SANDOMIERZA

43	Parkowa	remont	70,0	2009	59,5	10,5
44	Błonie	remont	300,0	2008	255,0	45,0
45	Jaśminowa	projekt	70,0	2009 – 2011	0,0	70,0
		wykonanie	800,0		680,0	120,0
46	Lipowa	projekt	80,0	2010 – 2011	0,0	80,0
		wykonanie	1 500,0		1 275,0	225,0
47	Mściowska	remont	500,0	2008	425,0	75,0
48	Mokoszyńska	remont	700,0	2009	595,0	105,0
49	Portowa	remont	400,0	2008	340,0	60,0
50	Działkowców	remont	240,0	2012	204,0	36,0
51	Przemysłowa (poszerzenie i k.d)	projekt	70,0	2008 – 2010	0,0	70,0
		wykonanie	600,0		510,0	90,0
52	Schinzla (chodnik)	remont	120,0	2009	102,0	18,0
53	Sielecka	remont	360,0	2010	306,0	54,0
54	Kubieszewskiego	projekt	40,0	2007 – 2008	0,0	40,0
		wykonanie	220,0		187,0	33,0
55	Długa	remont	200,0	2013	170,0	30,0
56	Kotwiczna	projekt	40,0	2011 – 2013	0,0	40,0
		wykonanie	200,0		170,0	30,0
57	Krzyżowa	projekt	20,0	2012 – 2013	0,0	20,0
		wykonanie	50,0		42,5	7,5
58	Maciejowskiego	remont	200,0	2013	170,0	30,0
59	Tulipanowa (boczna)	remont	60,0	2011	51,0	9,0
60	Krucza-Energ.	projekt	70,0	2010 – 2011	0,0	70,0
		wykonanie	1 000,0		850,0	150,0
61	Akacyjowa	projekt	80,0	2012 – 2013	0,0	80,0
		wykonanie	1 000,0		850,0	150,0
62	Reymonta i Asnyka	projekt	80,0	2007 – 2010	0,0	80,0
		wykonanie	1 000,0		850,0	150,0
63	Kręta	projekt	70,0	2011 – 2012	0,0	70,0
		wykonanie	1 200,0		1 020,0	180,0
64	Frankowskiego	projekt	80,0	2007 – 2009	0,0	80,0
		wykonanie	600,0		510	90,0
65	Kochanowskiego	projekt	70,0	2008 – 2010	0,0	70,0
		wykonanie	800,0		680,0	120,0

66	Asnyka w stronę Kwiatkowskiego od ul. Reymonta	projekt	80,0	2011 – 2012	0,0	80,0
		wykonanie	1 300,0		1 105,0	195,0
67	Dąbrowskiego	projekt	70,0	2011 – 2013	0,0	70,0
		wykonanie	600,0		510,0	90,0
68	Dobkiewicza - boczna	projekt	0,0	2008	0,0	0,0
		wykonanie	500,0		425,0	75,0

W - pozyskanie własności
P - projekt
D - pozyskanie dofinansowania ze źródeł zewnętrznych
R - realizacja

* Ze względu na ograniczone możliwości budżetu miasta, realizacja poszczególnych zadań inwestycyjnych uzależniona będzie od możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego oraz corocznych decyzji Rady Miasta Sandomierza.

*1 „Rewitalizacja Starego Miasta w Sandomierzu”

Projekt obejmie wymianę infrastruktury podziemnej i nawierzchni na Starówce, modernizację oświetlenia i zagospodarowanie urządzeniami małej architektury. Najważniejszą częścią przedsięwzięcia będzie wymiana i modernizacja istniejącego uzbrojenia wodno-kanalizacyjnego w obrębie Starego Miasta w celu maksymalnego ograniczenia nieszczelności oraz likwidacja zbiornika wody p.poż. o objętości ok. 100 m³ usytuowanego pod płytą Rynku. Realizacja projektu jest determinowana warunkami hydrogeologicznymi sandomierskiego wzgórza: tiktotropowe właściwości lessu (polegające na jego uplastycznianiu się pod wpływem wilgoci) w połączeniu z wyeksploatowaną (budowaną w latach 1950-1960), nieszczelną siecią kanalizacyjną i niekontrolowanym wpływem wód deszczowych stanowią poważne zagrożenie nie tylko dla zabytkowych obiektów w obrębie sandomierskiej Starówki, ale i dla całej skarpy na której jest ona położona.

*2 „Wzmocnienie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego miasta Sandomierza – etap II”.

Projekt obejmuje zagospodarowanie zaniedbanych i zdegradowanych terenów nadwiślańskich (Bulwar Piłsudskiego), niegdyś pełniących funkcje rekreacyjne. Budowa dwóch scen plenerowych (w tym jednej na pływającej barce), ścieżek spacerowych, rowerowych, miejsc parkingowych oraz wyposażenie terenu w elementy małej architektury (ławki, kosze, przenośne toalety) umożliwi w przyszłości realizację imprez kulturalnych oraz pozwoli na wykorzystanie tych atrakcyjnych terenów w sposób przynoszący pożytek miastu i jego mieszkańcom. Z kolei budowa przystani pasażerskiej oraz stworzenie warunków do uprawiania sportów wodnych pozwolią dodatkowo na urozmaicenie oferty rekreacyjnej, co powinno znacząco wpłynąć na możliwości rozwoju turystyki jako jednego z priorytetowych kierunków rozwoju miasta. Projekt obejmie również ciąg pieszo-rowerowy łączący teren Parku Piszczel z terenami nadwiślańskimi, budowę ścieżki spacerowo-rowerowej wzdłuż brzegu Wisły, od mostu na rzece Koprzywiance, a także zmianę koryta Koprzywianki i skierowanie jej do "starego Portu".

***7 „Kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych”**

Wstępne założenia projektowe przewidują przygotowanie terenów umożliwiających lokalizację większych inwestycji w Sandomierzu prawobrzeżnym (tereny tzw. Gęsiej Wólki oraz ul. Zalesnej). Projekt obejmowałby poprawienie dostępności komunikacyjnej (z uwzględnieniem projektowanego układu drogowego ul. Lwowskiej-bis) oraz kompleksowe uzbrojenie terenu. Ponadto w zakresie projektu należy uwzględnić połączenie węzła „Sandomierz (skrzyżowanie ul. Żwirki i Wigury z ul. Zawichojską) z terenami placu targowego przy ul. Przemysłowej.

***8 „Budowa infrastruktury informatycznej – e-świętokrzyskie” etap II i III**

Projekt ten, realizowany w partnerstwie z innymi j.s.t województwa świętokrzyskiego oraz instytucjami administracji rządowej obejmowałby dalszą informatyzację instytucji publicznych oraz edukacyjnych – zgodnie z ustawą o informatyzacji. W skład projektu wchodziłaby również budowa wysokoprzepływniej, bezpiecznej sieci światłowodowej.

***9 „Budowa stoku narciarskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą”**

Wstępne założenia projektowe przewidują lokalizację przedsięwzięcia w pobliżu Przedszkola nr 1. Realizacja przedsięwzięcia w tym przypadku uzależniona będzie również od pozyskania własności gruntów.

***11 „Budowa parkingów na obrzeżach miasta”**

Parkingi okresowo włączone w układ komunikacji miejskiej, zapewniłyby miejsca parkingowe w okresach zwiększonego ruchu turystycznego oraz w dniach, kiedy w Sandomierzu organizowane byłyby duże imprezy plenerowe.

***12 „Budowa Dworca PKS przy ul. Zawichojskiej (teren byłych obiektów magazynowych) lub przy skrzyżowaniu ul. Żwirki i Wigury z ul. Zawichojską”**

Realizacja inwestycji uzależniona będzie również od pozyskania własności powyższych terenów.

***28 „Zagospodarowanie Placu Jana Pawła II”**

Wstępne założenia projektowe przewidują uzupełnienie placu elementami małej architektury oraz nasadzeniami zieleni niskiej.

VIII. SYSTEM WDRAŻANIA

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem określającym cele i programy oraz źródła finansowania procesu ich realizacji na okres do roku 2015 (ze względu na finalizację projektów rozpoczętych do 2013r.). Proces jego wdrażania jest przedsięwzięciem złożonym, wymagającym dobrego przygotowania merytorycznego oraz podejmowania działań na rzecz wymiany informacji ze społecznością lokalną.

Wdrożeniu planu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, polegająca na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze realizowanych działań. Ewaluacja będzie dokonywana na każdym etapie realizacji planu za pomocą mierzalnych wskaźników osiągniętych postępów i efektów.

Wykonanie Planu Rozwoju Lokalnego będzie podlegać monitorowaniu rzeczowemu i finansowemu. Poprzez jawność budżetu miasta i realizowanych projektów zapewniona zostanie kontrola społeczna nad podejmowanymi działaniami.

Miasto, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych jest zobowiązane do przestrzegania zasad i procedur obowiązujących w Unii Europejskiej, tak więc poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia.

Założenia dotyczące większości planowanych inwestycji zakładają pozyskanie na ich realizację dofinansowania ze źródeł zewnętrznych – przede wszystkim Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.. Trzeba jednakże pamiętać, że nie są to możliwości nieograniczone i z całą pewnością nie wszystkie starania uwieńczone zostaną sukcesem. Każdorazowo podjęcie starań o pozyskanie dofinansowania powinna poprzedzać realna ocena szans na uzyskanie tegoż dofinansowania, a także wybór przedsięwzięć zdecydowanie priorytetowych – ze względu na znaczne koszty tzw. dokumentacji uzupełniającej do wniosków aplikacyjnych.

Plan Rozwoju Lokalnego będzie wdrażany przez Burmistrza Miasta Sandomierza i podległych mu pracowników odpowiednich referatów, występujących o środki finansowe, opracowujących właściwe projekty i wnioski - we współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

IX. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

9.1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

System monitorowania realizacji Planu Rozwoju Lokalnego jest procesem, mającym na celu ukazanie i analizowanie stanu zaawansowania wdrażanych projektów i ich zgodności z postawionymi założeniami. Polega on na systematycznym zbieraniu, raportowaniu i interpretowaniu danych opisujących osiągnięte efekty w odniesieniu do wydatkowanych funduszy.

System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego odbywać się będzie w oparciu o roczne sprawozdania z realizacji zadań inwestycyjnych, stanowiące uzupełniający element dokumentu.

Istotą procesu monitorowania Planu jest wyciąganie wniosków służących późniejszej ocenie jego wdrażania, w oparciu o informacje wypływające z realizacji poszczególnych zadań, a także modyfikowanie dalszych działań, celem uzyskania maksymalnych wskaźników efektywności.

Istotne znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu działań, w ramach Planu Rozwoju Lokalnego, posiadać będzie Burmistrz Miasta Sandomierza oraz Rada Miasta. Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu zadań zawartych w Planie, celem ewentualnej interwencji – w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z ich realizacji.

9.2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Skuteczność Planu poddawana będzie bieżącej ocenie – w oparciu o zawarte w rozdziale VI wskaźniki monitorowania. Na ich podstawie opracowywane będą stosowne raporty i sprawozdania, służące ocenie Planu Rozwoju Lokalnego – sporządzane przez pracowników odpowiednich referatów, w zależności od wymagań poszczególnych projektów i instytucji je finansujących. Jako dokumenty wiążące, spełniające postawione założenia, traktowane będą roczne sprawozdania z realizacji inwestycji.

Przewiduje się aktualizację Planu w cyklu rocznym, każdorazowo pod koniec danego roku budżetowego. Sporządzony zostanie raport końcowy – po zrealizowaniu zadań w nim zawartych. Aktualizacja i ewentualna modyfikacja założeń Planu Rozwoju Lokalnego odbywać się będzie w oparciu o szeroką konsultację społeczną.

9.3. Public Relations Planu Rozwoju Lokalnego

Przedmiotem działań zapewniających szeroką komunikację społeczną będzie:

- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie miasta;
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie Planu Rozwoju Lokalnego w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia;
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym.

W celu wypełnienia zadań związanych z procesem komunikacji społecznej Miasto podejmie działania w postaci:

- Publikacji na stronie internetowej Urzędu Miasta;
- Druku broszur informacyjnych, ulotek, plakatów i innych materiałów;
- Współpracy z lokalnymi mediami: gazeta o zasięgu lokalnym
- Współpracy z organizacjami pozarządowymi